

NTNU

Det skapende universitet

TDT4110 Informasjonsteknologi grunnkurs: Programmering: En større case

Professor Alf Inge Wang

Læringsmål og pensum

- Mål
 - Lære å lage større og sammensatte programmer
- Pensum
 - Kapitlene 1-9 og 12.

Sette sammen mange biter av det vi har lært

En større case

Programmering av systemer

- Vi skal nå se på hvordan vi kan sette sammen det vi har lært til å lage et lite “system” som består av flere deler.
- Koden til systemet inkluderer (stort sett alt dere har lært):
 - Bruk av flere moduler
 - Bruk av funksjoner
 - Bruk av for- og while-løkker
 - Bruk av if-setninger
 - Bruk av diverse datatyper og datastrukturer (bla. dictionary)
 - Bruk av filhåndtering

CASE: hybelregnskap

- Vi skal lage et system for å kunne føre hybelregnskap.
- Funksjonelle krav til systemet:
 - F1: Brukeren skal kunne legge inn utgifter
 - F2: Brukeren skal kunne legge inn inntekter
 - F3: Brukeren skal kunne se på alle utgifter og inntekter og få vist balanse
 - F4: Brukeren skal kunne fjerne en utgift/inntekt
 - F5: Brukeren skal kunne laste inn regnskap fra disk
 - F6: Brukeren skal kunne lagre regnskap til disk
 - F7: Systemet skal tilby et tekstlig brukergrensesnitt

Hvordan analyserer vi problemet?

- Analysen kan svare på følgende spørsmål:
 - Hvilke data trenger vi å ta vare på?
 - Hvordan kan vi ta vare på dataen?
 - Hvilke datatyper eller datastrukturer kan vi bruke?
 - Hvordan skal vi dele opp systemet i moduler?
 - Hvordan er flyten i systemet?

Dataanalyse

- Dataene vi skal håndtere i dette systemet er utgifter og inntekter.
- Vi må da bestemme hva vi trenger å vite om utgifter og inntekter.
- Vi gjør det enkelt og går for følgende:
 - ID: Gjøre det mulig å skille innslaget fra de andre
 - Dato: Datoen for utgiften eller inntekten
 - Beløp: Hvor stor inntekten eller utgiften er i kr
 - Beskrivelse: Beskrivelse av inntekten og utgiften.

Datatype analyse

- Neste skritt er å se på hvilken data type de ulike elementene skal være:
 - ID: int (heltall)
 - Dato: streng: åååå-mm-dd (lettere å sortere)
 - Beløp: float (desimaltall)
 - Beskrivelse: streng (kan evt. begrense lengden på beskrivelsen)

Datastruktur analyse

- Neste skritt er å se på hvilken datastruktur vi kan gruppere de ulike elementene på.
- Et krav var at vi skulle kunne fjerne utgifter eller inntekter.
 - Den mest fleksible løsningen for dette er dictionary med en liste av elementene vi skal ha med for hver id.
- En mulig datastruktur er da:
 - `db= {ID:[dato, beløp, beskrivelse]}`
- For å kunne ha unike innslag kan vi bare bruke:
 - ID som er et nummer som vi øker med en for hvert nytt innslag.

Hvilke moduler trenger vi?

- Alle systemer har en hovedmodul som starter programmet. Denne modulen kalles gjerne `main.py`
- Hovedmodulen skal ha den overordnede funksjonaliteten til systemet uten å gå i detaljer.
- Hovedmodulen importerer andre moduler som systemet består av og kaller funksjoner i de andre modulene.
- Hovedmodulen viser gjerne den overordnede prosessen (stegene i programmet) for systemet.

Hvilke moduler trenger vi?

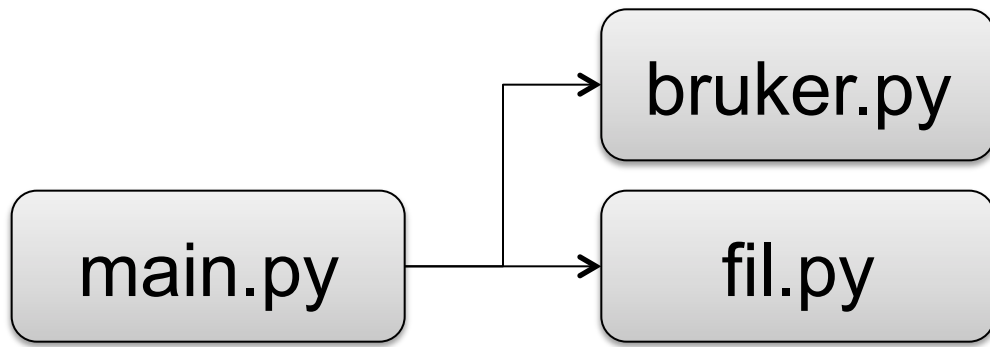
- I systemutvikling anbefales det å skille ut interaksjon med brukeren i en egen modul: **bruker.py**
- Denne modulen har som hovedansvar å tilby funksjoner som:
 - Henter input fra brukeren (fra tastaturet)
 - Skrive ut til skjerm
- Ved å skille ut brukergrensesnittet, kan man lett endre på utseende og interaksjon med bruker uten å endre på resten av systemet.

Hvilke moduler trenger vi?

- I systemutvikling anbefales det også å skille ut filhåndtering i en egen modul: **fil.py**
- Denne modulen har som hovedansvar å tilby funksjoner som:
 - Last inn data fra fil til programmet
 - Lagre data til fil fra programmet
- Ved å skille ut filhåndtering, tar man høyde for eventuelle endringer i måten man kan lagre på eller for eksempel bruk av database i stedet for fil.

Hvilke moduler trenger vi?

- I systemutvikling anbefales det også å skille ut hjelpefunksjoner som ikke passer inn i andre moduler i en hjelpe-modul (util).
- Vi trenger ikke et slikt modul i vårt system.
- Systemet består nå altså av følgende moduler:

Hvordan er flyten i systemet?

- Her må vi prøve å tenke oss hvordan programmet skal fungere steg for steg.
- Det kan være en fordel å prøve å beskrive flyten i hovedmodulen først, uten å spesifisere flyten til funksjoner i andre moduler.
 - Dette kaller vi et top-down approach.
- Alternativt kan vi prøve å finne alle detaljer i alle moduler først og så sette det samme til slutt.
 - Dette kaller vi bottom-up approach.

Hvordan er flyten i systemet?

- Flyten i programmet kan skrives med psaudokode eller tegnes med flytdiagram.
- Her er en mulig psaudokode for hybelregnskap:
 - Importer moduler
 - Opprett nødvendige variabler
 - Vis en velkomstmelding til brukeren
 - Så lenge at brukeren ikke vil avslutte:
 - La brukeren få et valg mellom ulike funksjoner i systemet
 - Utfør funksjonene i systemet basert på brukerens valg

Tekstbaserte brukergrensesnitt

- Tekstbaserte brukergrensesnitt brukes ikke så ofte lenger, men det finnes en del systemer som bruker det.
- Systemene opplyser ofte brukeren om hvilke valg hun/han har.
- Brukeren skriver så inn en kommando for å gjøre et valg.
- Brukeren kan så bli spurt om å skrive inn mer data relatert til kommandoen han/hun valgte

Moduler

- Vi skal nå se på hvordan vi kan implementere (programmere) systemet ved hjelp av modulene:
 - **main.py**: Hovedmodul for initialisering, hovedflyt
 - **bruker.py**: Interaksjon med bruker (input/print)
 - **fil.py**: Innhenting og lagring av data fra/til disk.

main.py

bruker.py

fil.py

NTNU

Det skapende universitet

Oppsummering

- I utvikling av systemer bør man dele opp programmet i flere deler, for eksempel ved hjelp av moduler.
- Før man skriver kode for et system, bør man skrive opp kravene til systemet, samt lage en skisse for inndeling av moduler og flyten igjennom programmet.
- Man kan angripe problemet på to ulike måter:
 - Top-down: Ser på overordnet struktur først, så detaljer
 - Bottom-up: Ser på detaljer først og deretter overordnet struktur
- Skill ut brukergrensesnitt, filbehandling, hjelpefunksjoner og hovedprogram.